

3.4 Přetváření informací

V rámci aspektu Přetváření informací řešili žáci celou řadu úloh sledujících jejich schopnost přetvořit dané informace tak, aby odpovídaly předem definovanému účelu. Jedním z požadovaných úkonů byla např. změna jasu obrázku. Tato základní dovednost byla zařazena pod první dovednostní úroveň a zvládlo ji 96 % českých žáků. Schopnost oříznout obrázek byla klasifikována na dovednostní úroveň 1 a prokázalo ji 78 % žáků.

V rámci testu počítačové a informační gramotnosti žáci vypracovávali tzv. velké úkoly, tj. komplexní úlohy zaměřené na tvorbu informačních produktů podle zadaných pokynů. Výsledné produkty byly hodnoceny z několika hledisek, jedním z nich bylo hledisko estetické. To zahrnovalo nejen použití barev, ale také způsob rozložení informací na stránce a použití formátování. Z hlediska obtížnosti byly uvedené dovednosti zařazeny na druhou dovednostní úroveň.

Při hodnocení použití barev byla mimo jiné zohledněna čitelnost textu, konzistence barev a jejich promyšlené použití za účelem podpory komunikačního účelu příslušného informačního produktu. Schopnost používat barvy prokázaly tři čtvrtiny českých žáků, přičemž mezi žáky víceletých gymnázií byl tento podíl o něco vyšší (82 %) než mezi žáky základních škol (76 %). Dívky v této dovednosti vynikaly nad chlapci, vhodně pracovat s barvami dokázalo 80 % z nich a to jak na základních školách, tak na víceletých gymnáziích.

Jak bylo uvedeno výše, úlohy z aspektu Přetváření informací dále zjišťovaly, nakolik žáci dokáží zpracovat zadané informace a vhodně je uspořádat při tvorbě informačního produktu. Při tvorbě webové stránky v jednoduchém editoru tak bylo hodnoceno mimo jiné i to, jaké je rozložení informací na stránce, přičemž tato dovednost byla svou obtížností zařazena na druhou dovednostní úroveň. Vhodné rozložení informací bylo zjištěno u velké většiny žáků (84 %), v případě žáků víceletých gymnázií to bylo 94 %.

V případě jiného velkého úkolu, kdy žáci tvořili plakát propagující sportovní kroužek (úplné zadání úkolu je uvedeno na obrázku 3.5), bylo hodnoceno, nakolik žáci dokáží využít celou stránku, kterou měli k dispozici. Stránka obsahovala posuvník, který žáci museli pro využití celé strany použít. Celou stránku vhodně využila polovina českých žáků. Na základních školách to bylo 51 % (rozdíl mezi dívkami a chlapci nebyl zjištěn) a na víceletých gymnáziích 65 % žáků (dívky si vedly o něco lépe než chlapci).

Třetí dovednostní úroveň byla zastoupena několika úlohami, které byly rovněž součástí tzv. velkých úkolů. V prvním případě se jednalo o přesné zanesení trasy do mapy na základě popisu, který žáci museli sami vyhledat. Zde úspěšnost žáků dosáhla pouhých 33 %, a jak se ukázalo při bližším pohledu, mohli za to především žáci základních škol (úspěšnost 29 %). Mezi žáky víceletých gymnázií byla úspěšnost při zanesení správné trasy téměř dvojnásobná (57 %). Kromě mapy bylo třeba do informačního produktu zahrnout také relevantní informace. To se podařilo pouhé pětině žáků a rozdíly v úspěšnosti byly zjištěny nejen mezi základními školami a víceletými gymnázií, ale také mezi dívkami a chlapci (tabulka 3.4). Relativně nízká úspěšnost může být způsobena tím, že žáci museli projít větší množství textu (hypertextu), nalézt a vybrat pouze relevantní informace v souladu se zadáním úkolu.

TABULKA 3.4 ZAŘAZENÍ RELEVANTNÍCH INFORMACÍ - PODÍL SPRÁVNÝCH ODPOVĚDÍ V %

	Celkem	Chlapci	Dívky
Základní škola	17	14	20
Víceleté gymnázium	31	27	33

Nejvyšší, tedy čtvrtá dovednostní úroveň, byla z hlediska aspektu Přetváření informací zastoupena úkolem, který byl zaměřen na přizpůsobení (přeformulování) textu při tvorbě informačního produktu. Žáci, kteří vytvářeli prezentaci o procesu dýchání, museli přetvořit zadaný text takovým způsobem, aby byl vhodný a srozumitelný pro určitou cílovou skupinu (osmileté až devítileté žáky). To obnášelo např. přeformulovat odborné pojmy v textu na jednodušší a srozumitelnější fráze. Toto dokázalo pouze malé procento žáků (9 %). Mezi žáky základních škol a víceletých gymnázií byl jen malý rozdíl (úkol správně splnilo 8 %, resp. 14 % z nich).